

Sajtóközlemény

Befejeződött az éghajlatváltozás Balatonra gyakorolt hatásait vizsgáló projekt

2021/április/09

A beruházás megvalósítására a vízgazdálkodással és éghajlatváltozással kapcsolatos európai uniós pályázati konstrukció nyújtott lehetőséget. A pályázati kiírás céljaival összhangban a projekt keretében kidolgozott környezeti hatásvizsgálat, a monitoring eszközökkel gyűjtött adatok és a kiépített informatikai háttér hozzájárul a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a természeti erőforrások – elsősorban a vízkészletek – védelméhez szükséges közép-és hosszútávú fejlesztési szükségletek és a vízkárelhárítás érdekében szükséges intézkedések azonosításához, továbbá a megtett intézkedések hatásainak vizsgálatához. A projekt megvalósításához az Európai Unió és Magyarország Kormánya 320, 69 millió Ft vissza nem térítendő támogatást biztosított.

A Balaton 1863-tól, a vízleeresztő zsilip megépítésétől szabályozott tónak számít. A szabályozás elvei és prioritásai napjainkig többször változtak, amelyet a vízleeresztő zsilip és a Sió-csatorna kapacitása, valamint a társadalmi elvárások határoztak meg.

A tó a vízfelületéhez viszonyítva kis vízgyűjtő területtel és kifejezetten kis átlag vízmélységgel rendelkezik, ezért az időjárás rövid és hosszútávú hatásaival szemben nagyfokú érzékenység jellemzi. Az éghajlatváltozást kutató szakemberek véleménye szerint bár sokéves viszonylatban nem változik a csapadék átlagos mennyisége, azonban az eloszlása szélsőségesebbé válik. Az átlagosnál szárazabb években, évcsoportokban történő előfordulása halmozódó vízhiányt, egyben a vízgyűjtőterület kiürülését eredményezik. Ez volt tapasztalható a 2000-es évek elején, amikor hosszantartó aszályos időszak következtében a tó vízszintje 23 cm-re, jelentősen a minimális vízszint alá süllyedt. Ekkor vetődött fel először a tó átlagvízszintjének növelése, mint a saját élő mederben való tározás lehetősége.

A projekt egyik fő eleme a környezeti hatástanulmány, amelynek alapvető feladata a vízszintszabályozás és az éghajlatváltozás közötti összefüggések feltárása volt. A környezeti hatástanulmány megállapításai alapján lehetővé vált a Balaton üzemrendjének módosítása, a nyári időszakban +120 cm maximális szabályozási szint előírásával. Az így megnövekedett mennyiségű víztömeg tartalékot képezhet a megnövekedett párolgású melegebb hónapokban, csökkentve az extrém alacsony vízállású időszakok előfordulásának valószínűségét.

A környezeti hatástanulmány tartalmaz javaslatot szabályozási szint megemelésének a vízi és parti tájék élővilágára, valamint a művi-települési környezetre gyakorolt esetleges negatív hatásainak mérséklésére is. Ezek ütemezett végrehajtására intézkedési terv készült, az előkészítő tervezés megkezdődött.

A vízszint szabályozás változása indokoltá tette a partvonal-szabályozási tervek felülvizsgálatát is a 44 parti település vonatkozásában, amely szintén megtörtént a projekt keretében. A KEHOP céljaihoz kapcsolódó iszapvándorlási modell, valamint a mederkotrás tervek kidolgozásához elkészült a Balaton mederanyagának minőségi és mennyiségi felmérése. Elkészült a Balaton nádgazdálkodási terve is.

A projekt során beszerzett monitoring és informatika eszközök a későbbiekben hozzájárulnak a zajló folyamatok pontosabb megismeréséhez. A változó/változékony meteorológiai/klimatológiai hatások pontosabb ismerete segít a mérséklés adekvát tényezőit megtalálni és alkalmazni, ezzel is segítve a Balaton fenntartható üdülési célú hasznosítási prioritásának megőrzését.

„A klímaváltozás hatásainak vizsgálata a Balaton vízkészletére, belső áramlási viszonyaira, ezek hatása az élővilágra” (KEHOP-1.1.0-15-2017-00011) projektet a Széchenyi 2020 program keretében, az

Országos Vízügyi Főigazgatóság és a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság konzorciuma valósította meg.

További információ: klimabalaton.ovf.hu

Siklós Gabriella szónívő, Országos Vízügyi Főigazgatóság

Cím: 1012 Budapest, Márvány u. 1.

Tel.: +36 30 757 4006

E-mail: siklos.gabriella@ovf.hu

